

LÀM QUEN VỚI GÓC NHỌN, GÓC TÙ, GÓC BỆT

Chào các em học sinh lớp 4 thân mến! Hôm nay, chúng ta sẽ cùng nhau khám phá một chủ đề rất thú vị trong môn Toán, đó là các loại góc. Các em có biết rằng góc có ở khắp mọi nơi xung quanh chúng ta không? Từ chiếc đồng hồ treo tường, mái nhà, trang sách, cho đến cách chúng ta mở một chiếc kéo. Hãy cùng tìm hiểu nhé!

1. Góc là gì? Ôn lại kiến thức cơ bản

Trước khi tìm hiểu các loại góc mới, chúng ta hãy cùng nhắc lại một chút về góc nhé.

Cấu tạo của một góc: Một góc được tạo bởi hai tia chung một gốc.

- **Đỉnh:** Điểm chung của hai tia được gọi là đỉnh của góc.
- **Cạnh:** Hai tia đó được gọi là hai cạnh của góc.

Ví dụ: Khi kim giờ và kim phút của đồng hồ chỉ vào hai số khác nhau, chúng tạo thành một góc. Điểm trục quay của hai kim chính là đỉnh, còn hai kim đồng hồ là hai cạnh của góc.

Hình ảnh góc tạo bởi hai tia chung gốc O, cạnh Ox và Oy

2. Người bạn quen thuộc: Góc Vuông

Góc vuông là loại góc mà chúng ta đã được học. Nó là "thước đo" chuẩn để chúng ta so sánh và nhận biết các loại góc khác.

Định nghĩa

Góc vuông là góc có độ lớn bằng 90 độ. Trong chương trình lớp 4, chúng ta thường dùng một dụng cụ đặc biệt gọi là **eke** để kiểm tra xem một góc có phải là góc vuông hay không.

Cách nhận biết

Đặt một cạnh góc vuông của eke trùng với một cạnh của góc. Đỉnh góc vuông của eke trùng với đỉnh của góc.

- Nếu cạnh còn lại của góc trùng với cạnh còn lại của eke thì đó là góc vuông.

Ví dụ trong thực tế

1. **Góc của quyển sách:** Mỗi góc của một quyển sách giáo khoa hình chữ nhật đều là một góc vuông.
2. **Góc của khung cửa sổ:** Các góc của một khung cửa sổ hình chữ nhật cũng là những góc vuông.
3. **Giao điểm của hai đường thẳng vuông góc:** Khi hai con đường cắt nhau vuông góc trên bản đồ, chúng tạo thành bốn góc vuông.

3. Khám phá Góc Nhọn - Góc "bé" hơn góc vuông

Định nghĩa

Góc nhọn là góc bé hơn góc vuông.

Cách nhận biết

Khi dùng eke để kiểm tra, ta đặt một cạnh góc vuông của eke trùng với một cạnh của góc và đỉnh góc vuông của eke trùng với đỉnh của góc.

- Nếu cạnh còn lại của góc nằm *bên trong* góc vuông của eke, thì đó là góc nhọn.

Nói một cách dễ hiểu, góc nhọn trông "nhọn" và "hẹp" hơn góc vuông.

Ví dụ trong thực tế

1. **Mũi kéo:** Khi ta mở một chiếc kéo ra một khoảng nhỏ, góc tạo bởi hai lưỡi kéo là một góc nhọn.
2. **Kim đồng hồ lúc 2 giờ:** Góc tạo bởi kim giờ và kim phút lúc 2 giờ đúng là một góc nhọn.
3. **Mái nhà:** Góc ở đỉnh của nhiều mái nhà là góc nhọn, giúp nước mưa chảy xuống dễ dàng.

4. Làm quen với Góc Tù - Góc "lớn" hơn góc vuông

Định nghĩa

Góc tù là góc lớn hơn góc vuông nhưng nhỏ hơn góc bẹt.

Cách nhận biết

Tương tự như khi kiểm tra góc nhọn, ta cũng dùng eke.

- Nếu cạnh còn lại của góc nằm *bên ngoài* góc vuông của eke, thì đó là góc tù.

Góc tù trông "tòe" ra, "rộng" hơn góc vuông.

Ví dụ trong thực tế

1. **Cái quạt giấy:** Khi bạn xòe một chiếc quạt giấy ra, góc ở điểm tụ của các nan quạt thường là một góc tù.

2. **Kim đồng hồ lúc 4 giờ:** Góc tạo bởi kim giờ và kim phút lúc 4 giờ đúng là một góc tù.
3. **Ghế tựa ngả lưng:** Khi bạn ngả lưng ghế ra sau để thư giãn, góc giữa mặt ghế và lưng ghế là một góc tù.

5. Điều đặc biệt của Góc Bẹt - Góc thẳng tắp

Định nghĩa

Góc bẹt là góc có hai cạnh là hai tia đối nhau. Góc bẹt bằng hai góc vuông.

Cách nhận biết

Góc bẹt trông giống như một đường thẳng. Hai cạnh của nó nằm trên cùng một đường thẳng và hướng về hai phía ngược nhau từ đỉnh.

Ví dụ trong thực tế

1. **Kim đồng hồ lúc 6 giờ:** Lúc 6 giờ đúng, kim giờ và kim phút nằm thẳng hàng, tạo thành một góc bẹt.
2. **Quyển sách mở phẳng:** Khi bạn mở một quyển sách và đặt nó nằm phẳng hoàn toàn trên bàn, gáy sách và hai mép giấy tạo thành một góc bẹt.
3. **Cạnh của chiếc thước kẻ:** Cạnh thẳng của một chiếc thước kẻ chính là hình ảnh của một góc bẹt.

6. Bảng tổng hợp và so sánh các loại góc

Để dễ dàng ghi nhớ, chúng ta hãy cùng xem bảng so sánh các loại góc đã học nhé!

Loại Góc	Đặc điểm so với góc vuông	Hình ảnh mô tả
Góc nhọn	Bé hơn góc vuông.	Góc của một miếng bánh pizza.
Góc vuông	Bằng góc vuông (dùng eke để kiểm tra).	Góc của một quyển vở.
Góc tù	Lớn hơn góc vuông.	Cái quạt giấy đang xòe.
Góc bẹt	Bằng 2 góc vuông, tạo thành một đường thẳng.	Kim đồng hồ lúc 6 giờ.

7. Thử tài tinh mắt: Bài tập vận dụng

Bây giờ, hãy cùng thử áp dụng kiến thức vừa học để nhận biết các góc trong các hình ảnh sau đây nhé!

Bài 1: Góc trên mặt đồng hồ

Hãy cho biết góc tạo bởi kim giờ và kim phút vào các thời điểm sau là góc gì (nhọn, tù, vuông, hay bẹt)?

- a) Lúc 3 giờ đúng.
- b) Lúc 1 giờ đúng.
- c) Lúc 5 giờ đúng.
- d) Lúc 6 giờ đúng.

Đáp án:

1. a) Lúc 3 giờ, hai kim vuông góc với nhau, tạo thành **góc vuông**.
2. b) Lúc 1 giờ, góc giữa hai kim bé hơn góc lúc 3 giờ, đó là **góc nhọn**.
3. c) Lúc 5 giờ, góc giữa hai kim lớn hơn góc lúc 3 giờ, đó là **góc tù**.
4. d) Lúc 6 giờ, hai kim thẳng hàng, tạo thành **góc bẹt**.

Bài 2: Tìm góc trong cuộc sống

Hãy nhìn xung quanh phòng học hoặc nhà của em và kể tên 3 đồ vật có chứa:

- Góc nhọn
- Góc tù
- Góc vuông

Gợi ý:

- **Góc nhọn:** Móc treo quần áo, đầu bút chì, một lát dưa hấu...
- **Góc tù:** Màn hình laptop khi mở rộng, ghế sofa, thang chữ A...
- **Góc vuông:** Màn hình tivi, viên gạch lát nền, cạnh bàn...

Qua bài học này, các em đã thấy rằng các loại góc luôn hiện diện xung quanh chúng ta. Việc nhận biết chúng không chỉ giúp chúng ta học tốt môn Toán mà còn giúp các em quan sát thế giới một cách tinh tế hơn. Chúc các em học tập thật tốt!